

## δ

1980'li yılların başları, kış mevsimi. Erzincan sokakları kömür kokuyor, şehirde yaşayan kimi insanlar bu kokudan garip bir zevk alıyor. Derin derin içine çekiyor. Aynı insanlardan bazıları da leblebi tozunu seviyor, ceketlerinin ceplerinden eksik etmiyor. Çarşıdaki kahvelerden birinde çay içen pala bıyıklı bir adam cebinden leblebi tozu çıkartıp yemeye çalışıyor. Fakat beceremiyor, boğazına kaçıyor. Öksürüyor. Daha sonra arkadaşlarına dönerek "Şehrin havası iyice kirlendi artık nefes bile alınmaz oldu," diyor.

Erzincan'da müstakil, bahçeli evler sıra sıra uzanıyor. İki katlı evlerden herhangi bir tanesinin üst katında bir kadın doğum yapıyor, İlyas dünyaya geliyor. Dünya için heyecan verici bir gelişme değil ancak İlyas'ın öz babası da pek etkilenmişe benzemiyor. Doğum esnasında çarşıdaki kahvelerden birinde çay içiyor ve şehrin kirliliğinden şikayet ediyor. Eşinin doğum yaptığını arkadaşları hatırlatıyor. Leblebi tozundan biraz daha yedikten sonra çayından son bir yudum alıyor ve evine gidiyor.

1980'li yılların ortaları, ilkbahar. İlyas 3 ya da 4 yaşına geliyor. Abisi ve ablasının oynadığı oyunlarda en zor görevler ona veriliyor. Henüz çok küçük ve uysal tabiatlı bir insan evladı olduğundan hiç itiraz etmiyor. Evin içinde kendisi kadar küçük bisikletiyle abisine ve ablasına yetişmek için tüm gücüyle pedal çeviriyor ancak hızını alamıyor. Televizyon sehpasına çarpıyor. Televizyon devriliyor. Siyah-beyaz televizyonun başına gelenleri duyunca babası "Keşke İlyas'a bir şey olsa da, alet sağlam kalsaydı," diyerek oğluna olan sevgisini gözler önüne seriyor.

1980'li yılların sonları, yaz mevsimi. İlyas vaktinin büyük kısmını müstakil evlerinin bahçesinde geçiriyor. Abisi ile misket oynuyor; vuruş karış. Hiç vuruş yapamıyor, karışı da henüz çok

kısa olduğundan hep kaybediyor. Misket açısından şanssız bir yaz geçiriyor. Can sıkıntısından bahçedeki dama çıkmak istiyor. Dama çıkmak için dut ağacının altındaki merdiveni kullanması gerekiyor. Basamakları yaş dut ile bezeli merdivene çıkıyor. Son basamağa gelince yaş dutlardan birine basıyor ve düşüyor. Alnına 8 dikiş atılıyor, iz kalıyor. İlyas, her açıdan şanssız bir yaz geçiriyor.

1990'lı yılların başları, sonbahar. İlyas ilkokula alışmaya başlıyor. Parlak bir öğrenci olmasa da Nejla Öğretmeni tarafından sevildiğini hissediyor. Özellikle yerli malı haftasında annesinin yaptığı kek ve böreklerden sonra bu sevgiden emin oluyor. Çünkü 85 kilogramlık öğretmeni mutluluktan onu öğretmen masasına oturtuyor, yanaklarını sıkıyor. İlyas, herkesin önünde utandığını hissediyor. İlyas'ın heyecandan altına işediğini anlayınca öğretmeni onun neden utandığını anlıyor. Hemen masasından uzaklaştırıyor.

1992 yılı, 13 Mart. İlyas yine babasının nerede olduğunu bilmiyor. Ablası ve abisi ile birlikte televizyon seyrediyor. Susam Sokağı'nı ve Edi ile Büdü'yü çok seviyor. Akşam oluyor, anneleriyle birlikte yer sofrasında yemeğe oturuyor. Abisine "Yapmasana!" diyor. Abisi "Ben bir şey yapmıyorum," diyor. Belli ki deprem oluyor. Anneleri panikle çocuklarının yanlarına geliyor, onları alıp bahçeye çıkmak üzere koşmaya yelteniyor. Saniyeler içinde evde yer yerinden oynuyor, sallantıda televizyon abisinin üzerine düşüyor.

İlyas'ın babası bu kez gerçekten üzülüyor. Çünkü hem televizyon sağlam kalmıyor, hem de büyük oğlu hayata veda ediyor. Bunun üzerine daha fazla Erzincan'da kalmak istemediğine karar veriyor. Kararını eşine danışmaya gerek bile duymuyor. Hala kullanabilecek halde olan eşyaları kamyonete yüklüyor, karısı ve iki çocuğu ile birlikte Ankara'ya doğru yola çıkıyor. Bir akşam üstü aniden gelen sallantının ardından hayatının Erzincan'da yaşadığı kısmına veda eden İlyas'ın hikayesi de işte tam burada başlıyor.

δ

İlyas, kabaca tarif edilecek olursa şekilsiz bir çocuktur. Küçücük çocuğu kabaca tarif etmek hoş değil ancak nasıl bir gariban olduğunu anlatmak adına bunu yapmak zorundayım. Yaşlılarına

göre kısa boyu, yamuk kafası, alnındaki izi, soluk benizi ve burnundan eksik olmayan sümüğü ile pekala amatör fotoğrafçıların siyah beyaz fotoğraflarını çekmek isteyeceği türden bir çocuktur. Fakat kimse İlyas'ın fotoğrafını çekmedi. Çünkü hiçbir fotoğrafçı, fotoğraf çekmek için Ankara Aydınlikevler'e gitmezdi.

Orta sınıfın tam ortasındaki ailelerin Karadenizli müteahhitler tarafından yapılan apartmanlarda ikamet ettiği bir semti Aydınlikevler. Sakindi, huzurluydu. Erzincan'daki müstakil evlerinden sonra binalar İlyas'ın gözüne fazla yüksek gelmişti. Tabii kendisi yerden bitme bir bücür olduğundan her şey ona çok büyükmüş gibi geliyordu ancak binalardaki yükseklik artışını da fark edecek kadar dikkatliydi. Buradaki ilk günlerinde o kadar şaşkındı ki, bu şaşkın ifade yüzüne yerleşecek ve ilerleyen yıllarda da suratından bir daha asla gitmeyecekti. En başta bir kere en iyi oyun arkadaşını, abisini, Erzincan'da bırakmalarına bir türlü anlam veremiyordu. "Babam heralde bir şeye kızdı, ceza verdi," diye düşünüyordu.

Erzincan depreminden apar topar kaçarak geldikleri için yıl sonu yaklaşmasına rağmen İlyas'ın okula kaydı yapılmıştı ancak yeni öğretim yılına kadar derslere girmeyecekti. Babası bunun nedenini İlyas'a açıklarken "Büyük şehir burası, çocuklar senden çok ilerideler. Sen onlara engel olurmuşsun," gibi pek de yapıcı olmayan bir üslup seçmişti. İlyas şekilsiz bir çocuk olabilirdi ancak hassas bir kalbi vardı ve babasına belli etmese de bu sözleri içermişti. Ha "içerleyip ne yaptı?" diye soracak olursanız, hayalet gibi dolaşmaya devam etti. Yani eskiden olduğu gibi...

Her şeye karşın o yıl okullarda karneler dağıtıldığında en çok sevilen isim yine İlyas olacaktı. Yeni taşındığı bu semtte mahalleyi ve çevresini keşfetmek için her gün dışarı çıkmıştı ancak o zamana dek herkes okulda olduğundan müspet bir sonuç elde edememişti. Müspet sonuç, bir arkadaş bulmaktı. Kendi boyutlarında, belki biraz büyük ya da varsa eğer küçük bile olabilir, bir arkadaş yeterdi. Ancak yaz gelmesine rağmen İlyas mahalledeki hiçbir çocukla iletişim kuramamıştı. Pısırtıktı, çekingendi, hayatı boyunca ablası ve abisi dışında kimseyle oyun oynamadığı için mahalle kültürüne yabancıydı.

Yine de her gün kahvaltısını eder etmez dışarı fırlardı. Bunun nedeni sokakta harika vakit geçirmesi değildi, sadece annesi iş yaparken onu ayak altında görmek istemiyordu. Ankara'nın diğer semtlerine göre daha fazla ağaç bulunan mahallesindeki çocuklarla kaynaşmak için İlyas oldukça stratejik davranıyordu. Bir arada bulunan arkadaş gruplarına ne yakın, ne de çok uzak mesafede kendisine güvenli bir alan bulan İlyas, "bir şekilde" diğerlerinin dikkatini çekmeyi planlıyordu. Hayali, bir gün onlardan bir davet almaktı.

"Hey! Bizimle top oynamak ister misin?"

Önünde sonunda çocuklardan bir tanesi böyle soracaktı ve o da taşlardan kale direği yapılan bir maça dahil olacaktı. İlyas'ın kafasında kurduğu hayal buna yakındı, ancak gerçekler ise kenarda fark edilmemesinden ibaretti. Genellikle onunla ilgilenmiyorlardı ama akran zorbalığının popüler olduğu bu yaşlarda yine de çok kötü sayılmazdı. Nihayetinde İlyas birazcık ilgi çekmeyi başarsa hiç gereği yokken yaşları 8 ile 14 arasında değişen bir grup çocuk tarafından birtakım çirkin davranışlara maruz kalabilirdi.

İlyas, yaz boyunca sokak ortasında oynayan çocukları izledi. Kukalı saklambaç, yakan top, körebe, saklambaç gibi klasikler kalabalık gruplarca oynanırken İlyas bazen evinin penceresinde, bazen ise elinde peynir ekmekle kaldırım kenarında konuşlanıyordu. Yüzündeki şaşkın ifade sabit dursa da çoğu zaman aklından oyunlara davet edilmesi halinde ne yapması gerektiği geçerdi. Zamanla ilk günlerdeki çekingenliğini atmış, ortada dolaşan akranlarıyla göz teması bile kurmaya başlamıştı. Kendisine göre cesur sayılabilecek bu hareketi sayesinde mahalledeki çocuklar onu nihayet fark etmiş, hatta bazen oyunlarına da dahil etmişti. Ancak İlyas'ın o denli ürkütücü bir sessizliği vardı ki, oyun arkadaşlarını tedirgin ediyordu. Ara sıra onu oyunlarına alsalar bile asla mahalleden olamıyor, "dışarıdan gelen garip yabancı" olarak hayatını sürdürüyordu.

Fakat yine de hiç değilse İlyas'a sıcak davranan birisi de vardı: Henüz 4 yaşında olan ve tüm gün dört duvarın arasında durmasını diye annesi tarafından şöyle bir mahallede dolaştırılan Elif, her

defasında soluğu İlyas'ın yanında alıyordu. Hem de kendi yaş grubuna ve kendi cinsiyetine has oyuncaklarla! İlyas bunu kabul edemezdi. Zaten yeni taşındıkları mahallede kendisini bir türlü kabul ettirememişti, bir de üzerine 4 yaşındaki bir kızla oynayacak değildi. Fakat bunu Elif'in annesi rica ederse, karşı gelebilecek bir karaktere de sahip değildi. Neticede yetişkin bir insan "Evladım, biraz arkadaşınla oynasana," diyordu, ne yapabilirdi ki?

Şans bu ya, bir de anneleri de arkadaş olmuştu ve sadece sokakta değil, evde de bu küçük kızla oyun arkadaşı olmak zorunda kaldı. "Zorunda kaldı" dediğime bakmayın, seviyordu Elifi ancak "mahallede bizi denk görürler" korkusundan yan yana gelmekten çekiniyordu. Halbuki baş başa kaldıklarında o tedirgin edici sessizliğinden kurtulur, hatta ağzından tükürükler saçarak uçak taklidi bile yapardı. Ayrıca Elif'in legolarıyla oynamaya da bayılırdı. Dışarıya çıktıklarında ise Elif'in ona yaklaşması halinde mesafeli durmaya çalışarak el kadar kızın kalbini kırmış olurdu. (Şaka tabii ki, Elif hiçbir şey anlamıyordu.)

Koca yaz böyle geçti. İlyas kendisine Elif'ten başka kalıcı bir arkadaş bulamadı. Dışarıda kendisine göre havalı kıyafetleri, kaykayları, patenleri, kauçuk topları olan çocuklar onu görmezden gelmeyi seçmişti. Mahalledekiler de öyle ahım şahım zengin ailelerden gelmiyordu ancak İlyaslar çok fakirdi ve sadece fiziksel olarak değil, maddi olarak da diğerleriyle kendini bir görmediğinden üzerindeki titrekliliği bir türlü atamamıştı. Neyse ki artık okulların açılma vakti gelmişti ve hiç değilse yeni sınıfında bir arkadaş edinebilmeyi umuyordu.

"Ceket senin mi, babanın mı?"

İlyas'ın yeni okulunda duyduğu ilk sözler bunlar olmuştu. Ahmet adlı bu çocuğun dediklerine arkadaşlarının kahkahaları eşlik etmişti. Okul üniformasının içinde yüzen İlyas ise etraflıca düşündüğü takdirde verebileceği en iyi cevabı vermişti. Sadece gülmüştü. Bunun dışında verebileceği tüm cevaplar, karşısında dikilen 3 çocuk tarafından küçümsenecek ve hemen akabinde de daha ağır sözlerle burun buruna gelecekti. Güzel dayak yiyenler bilirler; döven taraftaki insan sayısı çok fazla olursa dövülen